Gemeente
Sittard-Geleen
Born

Aan de Gemeenteraad

Team	Economische en Duurzame Ontwikkeling
Uw brief van	
Uw kenmerk	
Zaaknummer	Z/24/557797
Registratienr	DOC-242090040
Behandeld door	[redacted]
Onderwerp	Deelname Fase 3 Warmtenet Zuid-Limburg

Sittard-Geleen, 15 mei 2024

Geachte leden van de raad,

VERZONDEN 21 MEI 2024

Met deze brief informeren we u over de ontwikkelingen met betrekking tot deelname aan Fase 3 Warmtenet Zuid-Limburg.

Op 27 juni 2024 neemt de gemeenteraad van Sittard-Geleen een besluit over deelname aan Fase 3 van Warmtenet Zuid Limburg (WZL). Met deze brief informeren we u op voorhand over de ontwikkelingen met betrekking tot WZL Fase 2 en de start van Fase 3 (ontwikkelfase).

De gemeenten Beek, Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Sittard-Geleen, Stein, de Provincie Limburg en Enpuls Warmte Infra (Enexis Groep) doen als publieke partijen samen onderzoek naar de haalbaarheid van het aanleggen van een regionaal duurzaam warmtenet. Dit met als doel een forse daling van het aardgasverbruik en vermindering van CO_2-uitstoot van de verstedelijkte gebouwde omgeving in Zuid-Limburg. Het startpunt van Warmtenet Zuid-Limburg (WZL) is het gebruik van onbenutte restwarmte die door chemiesite Chemelot wordt geproduceerd. WZL is een project dat op grote schaal positief kan bijdragen aan de klimaat-doelstellingen en de betaalbaarheid van de warmtevoorziening in Zuid-Limburg en daarmee aan een duurzamere toekomst voor de regio.

In Fase 1 van Warmtenet Zuid-Limburg heeft de projectgroep de belangrijkste onderdelen benodigd voor een regionaal warmtenet in beeld gebracht. Op basis hiervan concludeerde de stuurgroep WZL dat er voldoende fundament bestaat om het project gefaseerd door te zetten in Fase 2, in de vorm van een geheel publiek partnerschap tussen gemeenten, Provincie en netbeheerder.

Met de oplevering van de Ontwikkelovereenkomst Fase 3 WZL (bijlage 1) en het Projectplan Fase 3 WZL (bijlage 2) heeft de projectgroep WZL de voorbereidende Fase 2 afgerond. De ontwikkelovereenkomst en het projectplan voor Fase 3 van WZL is gericht op het uitwerken van de mogelijkheden voor realisatie van een eerste gedeelte van het regionale warmtenet, dit is de ontwikkelfase. De ontwikkelovereenkomst loopt tot aan het moment van besluitvorming over de opstart van de realisatie, Fase 4. Deze besluitvorming wordt eind 2025/begin 2026 verwacht.

Doel en resultaten ontwikkelfase 3 Warmtenet Zuid-Limburg
De doelen van ontwikkelfase 3 zijn:

- Onderbouwing van een duurzaam warmtenet voor de grotere regionale WZL-scope middels een 'Proof of Concept' (PoC) op beperkte schaal in Zuid Geleen (bedrijventerrein Krawinkel Geleen-Zuid en deel Geleen-Centrum), en gebaseerd op een acceptabel aanbod voor woningeigenaren.
- Een uitgewerkt plan voor eerste realisatie van netwerk en bronnen gereed te hebben, op basis van contracten en financiering.
- Een warmtebedrijf in oprichting te hebben voor de (mogelijke) realisatie in Fase 4.

Fase 3 eindigt met een investeringsvoorstel voor Fase 4. Indien succesvol, wordt in Fase 4 de oprichting van het warmtebedrijf WZL voorzien. In Fase 3 worden hiervoor diverse werkpakketten uitgewerkt:

- Governance en organisatie warmtebedrijf WZL
- Warmtebronnen (incl. Chemelot, piek en back-up, duurzame achtervang bron)
- Netwerk (incl. Basis of Design, leidinginfrastructuur, warmteoverdracht- en regelstations)
- Klant en markt (ontwikkeling aanbod t/m concept overeenkomsten afnemers)
- Communicatie en participatie (omgevings- en stakeholdersmanagement)
- Businesscase, financiering en subsidies
- Juridisch en contracten
- Investeringsvoorstel, projectplan en planning Fase 4
- Risicobeheersing

Proof of Concept Zuid Geleen
Om de haalbaarheid van een warmtenet op Zuid-Limburgse schaal te onderzoeken is het belangrijk om op kleine schaal te starten met een 'Proof of Concept' (PoC). Hiervoor is het van belang om te starten nabij de warmtebron op Chemelot. In 2019 is in nafta-kraker Olefins 4 op Chemelot de 'tie-in'[1] voor het uitkoppelen van restwarmte gerealiseerd. Zuid Geleen, in de gemeente Sittard-Geleen, is een geschikt gebied voor het PoC in verband met aanwezigheid van potentieel voldoende grote afnemers, particulier eigendom en de locatie naast Chemelot.

De daadwerkelijke eerste realisatie van het warmtenet op relatief kleine schaal vindt plaats in Fase 4, door het dan op te richten warmtebedrijf voor WZL. Hiertoe wordt in Fase 3 een businesscase ontwikkeld op basis van de gehele startscope in Zuid Geleen. Deze is zowel gericht op de grote afnemers, zoals woningcorporaties en bedrijven (inclusief MKB), als op particuliere woningeigenaren.

In Zuid Geleen lopen diverse grote projecten (o.a. het Volkshuisvestingsfonds en het Ontwikkelpad Geleen-Zuid, infrastructurele projecten en ontwikkelingen rondom vastgoed en woningcorporatiebezit). De ontwikkeling van het warmtenet, en dan vooral de communicatie en participatie van de inwoners en ondernemers, dient te worden afgestemd op deze lopende ontwikkelingen. Hiervoor vindt nauwe afstemming plaats tussen de lopende projecten en ontwikkelingen, de projectorganisatie van WZL en de

[1] Een voorziening die het mogelijk maakt om de restwarmte te ontsluiten uit het proces, zonder dat het productieproces daarvoor stilgelegd dient te worden.

beleidsmedewerkers van de gemeente Sittard-Geleen die werken aan de wijkuitvoeringsplannen voor de wijken in Zuid Geleen.

Ontwikkeling regionaal warmtenet Zuid-Limburg
De restwarmte van Chemelot is voldoende voor verwarming van 70.000 tot 130.000 woningen in Zuid-Limburg. Uit de Transitievisies Warmte blijkt dat voor een groot deel van hun (bestaande) woningvoorraad het warmtenet op midden-/hoge temperatuur de oplossing is met de laagste maatschappelijke kosten en dus een kansrijk alternatief is voor aardgas. Het is nu nog niet zinvol om direct van het (gehele) regionale warmtenet een concreet ontwerp (met businesscase en investeringsvoorstel) te maken. De ontwikkeling van WZL vindt gefaseerd plaats. Door het uitwerken en onderzoeken van de haalbaarheid van een warmtenet in Zuid Geleen wordt kennis en inzicht opgedaan voor het gehele regionale warmtenet. Middels dit PoC wordt inzicht en kennis vergroot, waardoor onzekerheden en risico's minder worden.

Op basis van de resultaten in het PoC wordt onder meer een haalbare businesscase voor dit gebied en een acceptabel aanbod aan kleinverbruikers onderzocht. Tijdens Fase 3 worden middels de 'basis of design' de ontwerpparameters voor het grote regionale netwerk vastgelegd. In het PoC zullen deze reeds worden toegepast zodat inpassing van het PoC in het regionaal netwerk geborgd is. Alle WZL-partners hebben baat bij het doorlopen van Fase 3 WZL als voorloper op het uiteindelijke doel van een regionaal warmtenet op Zuid-Limburgse schaal. Deelname aan Fase 3 borgt inspraak in de ontwikkeling van het warmtebedrijf gericht op de uiteindelijke ontwikkeling van het regionaal warmtenet. Voor Fase 3 levert elk van de partijen een bijdrage in de geraamde ontwikkelkosten van in totaal € 2,79 miljoen. De gemeente Sittard-Geleen draagt hieraan € 765.000 bij. Dit bedrag wordt ingezet voor het realiseren van het projectplan Fase 3 met eerdergenoemde werkpakketten.

Fase 3 zorgt voor de volgende resultaten voor de deelnemende gemeenten, Provincie Limburg en Enpuls Warmte Infra:

- Medezeggenschap over uitgangspunten, leidende principes en ontwikkeling van het governance-model van het publiek warmtebedrijf met als doel om in de toekomst op het eigen grondgebied te gaan opereren;
- Beschikbaar zijn van kennis en ervaring die wordt opgedaan met een wijkuitvoeringsplan voor een collectieve warmtevoorziening (op midden- en hoge temperatuur);
- Perspectief op een (regionale) warmtebron voor een lokaal warmtenet via een regionaal (transport)net, om te beginnen met restwarmte van de regionale bron Chemelot;
- Met de oprichting van het warmtebedrijf: continuïteit en borging van kennis, expertise en ervaring bij een publieke organisatie die wordt opgedaan bij de ontwikkeling van lokale collectieve warmtesystemen, waar gemeenten directe toegang toe hebben;
- Gebruik kunnen maken van de resultaten van de aansluitformules die worden gemaakt voor het aansluiten op warmtenetten van particuliere woningbezitters, VvE's, MKB, sociale huurwoningen en maatschappelijk vastgoed;

- Bevorderen en bestendigen van een regionale samenwerking in het kader van de energietransitie[2].

Wet collectieve warmtevoorziening en Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie voor aansluiting particulieren
Voor WZL is het belangrijk om juist voor de grote groep particuliere woningeigenaren de mogelijkheid om aan te sluiten op een warmtenet aan te tonen. Voor het aansluiten van grote afnemers, zoals maatschappelijk vastgoed en woningcorporaties, is dit immers al aangetoond. In de businesscase en Fase 3 wordt aan het aansluiten van particulier eigendom dan ook speciale aandacht besteed middels pilots. Zonder een acceptabel aanbod aan particuliere woningeigenaren is Fase 3 niet (zonder meer) geslaagd. Zie voor meer informatie bijlage 2.

Op dit moment ontwikkelt het Rijk wetgeving voor de warmtetransitie die de huidige Warmtewet en delen van de Omgevingswet en Gaswet vervangen. Dit betreft onder meer de Wet collectieve warmte (Wcw) die erop gericht is om de ontwikkeling van nieuwe warmtenetten te bevorderen en tegelijkertijd de publieke belangen van duurzaamheid, leveringszekerheid en betaalbaarheid van collectieve warmtelevering te borgen. Daarnaast is de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) in ontwikkeling, waarmee gemeenten de bevoegdheden krijgen die nodig zijn om regie te voeren in de wijk- of gebiedsgerichte aanpak van de warmtetransitie. Een succesvolle aansluiting van particuliere woningeigenaren op het warmtenet is afhankelijk van de invoering van deze wettelijke instrumenten. Zie voor meer informatie bijlage 2.

Projectorganisatie Fase 3
In Fase 3 wordt gewerkt met een projectorganisatie. Net zoals in Fase 1 en 2 wordt gewerkt met een stuurgroep. In de stuurgroep zitten de portefeuillehouders van alle gemeenten, Provincie Limburg en bestuurder van Enpuls Warmte Infra. Chemelot en de woningcorporaties zijn belangrijke partners in WZL. Ook in Fase 3 worden afgevaardigden namens Chemelot en namens (een deel van) de woningcorporaties in Zuid-Limburg uitgenodigd om aan te sluiten bij de Stuurgroep in de rol van adviseur. De stuurgroep kan besluiten nemen over zaken die betrekking hebben op de voortgang en/of financiering van Fase 3 voor zover deze besluiten vallen binnen de reikwijdte van Fase 3. Zie voor meer informatie bijlagen 1 en 2.

Communicatie en participatie
Participatie is in de warmtetransitie enorm belangrijk. De aanpassingen aan het verwarmingssysteem vinden immers 'achter de voordeur' plaats. Gedurende Fase 3, en ook daarna, worden de diverse belanghebbenden (zoals inwoners, ondernemers, woningcorporaties en gebouweigenaren) nauw betrokken bij de ontwikkelingen van WZL. Hiervoor wordt een communicatie- en participatieplan opgesteld. Het succes van het project is voor een belangrijk deel afhankelijk van de mate waarin zij vertrouwen hebben in deelname aan het project. Na besluitvorming over Fase 3 wordt de communicatie richting de direct belanghebbenden in Zuid Geleen opgestart.

[2] Zonder collectieve warmte zullen bijvoorbeeld meer gebouwen gebruik moeten maken van elektrificatie van de warmtevoorziening. Het valt daarom te verwachten dat WZL een bijdrage gaat leveren aan het voorkomen van meer netcongestieproblematiek in de regio, ook voor gemeenten waar vanwege de type bebouwing of bebouwingsdichtheid een warmtenet minder voor de hand ligt.

Stakeholders
Chemelot, BSG, parkmanagement en de woningcorporaties actief in de tien gemeenten zijn belangrijke stakeholders welke door WZL nauw worden betrokken bij de ontwikkelingen. Daarnaast wordt met diverse Ministeries en andere partijen zoals Energie Beheer Nederland (EBN), Gasunie, de Europese Investeringsbank (EIB) en de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) nauw contact gehouden over de ontwikkelingen van WZL. Het betreffen belangrijke partijen wiens betrokkenheid benodigd is voor de regionale opschaling van het warmtenet.

Gemeenteraden en Provinciale Statenleden
De gemeenteraad is op 21 november via themasessies meegenomen in de ontwikkeling van Fase 2 van WZL. Op 16 januari 2024 is een raadsinformatiebrief verzonden. Op 23 februari 2024 heeft een werkbezoek plaatsgevonden waarvoor alle raads- en Statenleden van de tien gemeenten en de Provincie waren uitgenodigd. Op 22 april 2024 heeft een WZL vraag-en-antwoord sessie plaatsgevonden voor raads- en Statenleden van de tien gemeenten en de Provincie. Naar aanleiding van deze sessie is het WZL 'vraag en antwoord' document voor Raads- en Statenleden geactualiseerd (zie bijlage 3). De gemeenteraden en Provinciale Staten worden ook tijdens Fase 3 op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.

Tot slot
Tijdens Fase 1 en Fase 2 WZL is aangegeven dat het voorwaardelijk is voor het regionale warmtenet dat de huidige samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeenten Sittard-Geleen, Beek en Stein en warmtebedrijf Ennatuurlijk voor de ontwikkeling van Het Groene Net (HGN) wordt gewijzigd. Inmiddels hebben de drie colleges ingestemd met het wijzigen van deze overeenkomst. De gemeenteraad van Sittard-Geleen is gevraagd om hiervoor geen wensen en bedenkingen in te dienen. De gemeenteraad vergadert hierover op 30 mei 2024, hiermee wordt aan de voorwaarde om de huidige samenwerkingsovereenkomst met Ennatuurlijk te wijzigen voldaan.

In mei 2024 vindt besluitvorming over deelname WZL Fase 3 plaats in de colleges van de tien gemeenten, Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg en het bestuur van Enpuls Warmte Infra. In Sittard-Geleen neemt de gemeenteraad in juni 2024 hierover een besluit. Ook Provinciale Staten behandelt het voorstel sonderend in juni 2024. Bij positieve besluitvorming wordt de ontwikkelovereenkomst door de partners ondertekend en start Fase 3 WZL.

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Sittard-Geleen,

mr. J.Th.C.M. Verheijen,
burgemeester

J.A.M. Heesen,
Gemeentesecretaris

Bijlagen

1. Samenwerkings- en Ontwikkelovereenkomst Warmtenet Zuid-Limburg Fase 3
2. Projectplan WZL Fase 3
3. Vraag en antwoord document WZL Fase 2